

Vážené riaditeľstvá,
Vážení pedagógovia!

V tejto správe, ktorá je súčasťou štatistického spracovania dotazníkov distribuovaných medzi cieľovú skupinu, sa snažíme skĺbiť problémy, ktoré vnímajú študenti, učitelia i riadiaci pracovníci. Z dotazníkov vyberáme najvypuklejšie problémy, ktoré vnímajú študenti a pedagógovia. Nevenujeme sa všetkým výstupom – tie ponechávame len v číselnom vyjadrení. Poukazujeme v nej na možné riešenia, z ktorých veríme, si každá škola vezme za svoje ako inšpiráciu pri riešení vlastnej situácie. Veríme, že spoločným (partnerským) úsilím dospejeme k výsledkom, ktoré budú prospešné a prijateľné pre všetkých, ktorí v tomto území žijú. V tejto malej analýze dávame návrhy, odporúčania na riešenie menej investične a finančne náročných problémov. Investične náročné požiadavky budú prerokované s možnými (potenciálnymi) partnermi s vierou, že budú zakomponované do plánov regionálneho rozvoja príslušných samospráv. Sme si zároveň vedomí toho, že nie sme zariadením, ktoré produkuje všetku múdrosť sveta. Veríme však tomu, že na každý problém existuje minimálne jedno vhodné riešenie. Využívame skúsenosti, ktoré sme nadobudli vlastnými aktivitami, či prevzali za svoje dobré príklady z praxe miestnych akčných skupín krajín Európskej únie.

Preto, ak sa vám niektoré z našich návrhov nepozdávajú alebo poznáte ďalšie možnosti ich riešenia, prosíme Vás o spätnú väzbu. Máme radi aj kritiku, pokiaľ spolu so sebou prináša aj iné návrhy riešenia. Očakávame, že sa so všetkými podelíte tiež tzv. „dobré príklady“ ako ste úspešne vyriešili konkrétne problémy.

Je pravda, že ani pri najväčšej snahe, nemôže jeden učiteľ zvládnuť všetky odporúčania, ktoré sme v tejto správe uviedli. I preto navrhujeme zostaviť v každej škole „minitímy“, ktoré budú mať na starosti jednu - dve problematiky a v spolupráci s vedením i študentmi je možné aplikovať mnohé zámery v každej škole.

Je naším želaním, aby vedenie každej väčšej školy poverilo jedného až dvoch pedagógov, ktorí sa stanú lídrami pre problematiku vzdelávania a zapoja sa do vytvárania rozvojovej akčnej stratégie (orientovanej najmä pre oblasť cestovného ruchu a doplnkových aktivít súvisiacich s CR) a ďalej sa zúčastňovali pracovných skupín už za účasti partnerov, t. j. zástupcov samospráv obcí, ako aj neziskových inštitúcií a podnikateľských subjektov nášho okresu. V danom prípade nám nejde len o samotné zostavenie spoločnej stratégie, ale už v priebehu jej zostavovania máme záujem napomôcť riešeniu existujúcich problémov za spolupráce expertov na jednotlivé témy.

Je potrebné za vašej ďalšej aktívnej spolupráce vypracovať akčný plán, ktorý v sebe bude zahŕňať nielen opatrenia, ale predovšetkým termíny, zodpovednosť a postupnosť krokov s prepojením na finančné i nefinančné (naturálne) možnosti subjektov. Všetky Vaše odporúčania, konkrétne návrhy, podnety ale i pripomienky budeme sumarizovať a posúvať v procese prípravy spoločnej stratégie územia na kompetentné miesta (čiže všetkým partnerom). Zároveň vás budeme informovať o výstupoch partnerských inštitúcií pozývaných do celého tohto procesu.

Ak chceme meniť ľudí, okolnosti, prostredie, musíme sa pokúsiť zmeniť seba a svoj prístup.

Ing. Andrea Hradiská
riaditeľka CPK Levoča

Výstupy z dotazníkov študentov a pedagógov ZŠ a SŠ

1. Voľný čas, kultúra

Učitelia vnímajú za najdôležitejší problém nedostatok realizovaných kultúrnych a spoločenských podujatí. Študenti tento problém vnímajú až na druhom mieste. Môžeme však konštatovať, že je potrebné sa týmto problémom zapodievať. Vnímame dve možnosti:

A, športové a spoločenské podujatia pripraví samotné školy s prizvaním ostatných škôl ako aktívnych účastníkov

B, budú sa zúčastňovať na podujatiach, ktoré budú realizovať iné organizácie.

V prípade A, - vnímame ako hlavný problém preťaženosť žiakov i pedagógov pripravovať tieto podujatia vo vlastnej réžii, ktorú na pracovnom stretnutí 1. 3. 2007 zástupcovia škôl zdôraznili ako jeden z hlavných problémov

V prípade B, - vnímame ako najväčší problém finančné prostriedky, ktoré je potrebné vložiť predovšetkým ako cestovné, či vstupné na kultúrne, spoločenské podujatia realizované inými organizáciami spolu s vymedzením času zúčastniť sa takýchto podujatí, ktoré sa často nerealizujú na pôde vlastnej obce, či blízkeho mesta.

Niet však pochyb o tom, že tento prvok je dôležitý tak pre študentov, ako aj pedagógov.

V danom prípade je možné motivovať pedagógov i študentov k tomu, aby využili priestor po vyučovaní a okrajovo i na tzv. „voľnejších hodinách“ v snahe skĺbiť skutočne požiadavky „života“ s teóriou podľa učebných osnov a tematicky umožnili študentom pripravovať i realizovať projekty, ktoré sú prospešné nielen pre jednotlivcov, ale i pre triedne kolektívy (komunitu ako takú), čím sa utužia aj neformálne vzťahy medzi učiteľmi i žiakmi.

Väčší priestor však vnímame pri partnerskej príprave spoločných podujatí s ďalšími subjektmi, ktoré sú/budú zapojené do procesu mobilizácie síl v území.

2. Vzdelávanie – škola

Učitelia základných i stredných škôl sa zhodli so študentmi, že **exkurzie, náučné a tematické výlety sú v súčasnom období nepostačujúce**. Obe cieľové skupiny označili tento problém za najvypuklejší. Môžeme sa len domnievať, že dôvodom sú nedostatočné finančné prostriedky študentov, ktoré sú príčinou toho, že sa nemôžu tieto exkurzie uskutočniť. CPK Levoča však vyjadruje presvedčenie, že je možné riešiť túto situáciu zabezpečením tematických výletov pri nižšej finančnej náročnosti predovšetkým v regióne, v ktorom študenti študujú a spoznať tak výnimočnosť Stredného Spiša. Naše skúsenosti hovoria o tom, že študenti, mladí ľudia ale napokon mnohí z nás nepoznajú prírodný, historický, kultúrny potenciál tohto územia.

Tým je možné riešiť aj problém informovanosti a osvetý, či tzv. budovania lokalpatriotizmu. Tematické a náučné výlety, či exkurzie, je možné čiastočne nahradiť premietaním videonahrávok, cd-nahrávok počas hodín, ktoré sú na to predurčené (občianska, etická

výchova, dejepis, zemepis/geológia... a pod.), kedy je možné prepojiť informačný, propagačný a osvetový materiál s tematickým prepojením na učebné osnovy. Je tiež možné riešiť danú situáciu prizvaním si odborníkov na tieto hodiny, ktorí sú schopní presvedčivo a na odbornej úrovni hovoriť so študentmi na danú tému.

Druhou témou, pri ktorej sa študenti i pedagógovia zhodli je **téma praktického prepojenia teoretického vzdelávania s praxou**. Táto téma čiastočne nadväzuje na tému exkurzií, náučných a tematických výletov. Túto tému je potrebné podrobnejšie rozpracovať, vzhľadom na rôznorodý charakter jednotlivých škôl.

Študentom výrazne **chýba tiež priestor tzv. študovne, či priestor na odkladanie si svojich zvrškov**. I tu sa študenti a pedagógovia zhodli.

Tieto uvedené tri témy považujeme za potrebné riešiť v časovom rozpätí 2 – 3 školských rokov. Podľa nás patria dané témy medzi finančne menej náročné a sú riešiteľné na báze partnerstva s príslušnými partnermi, ktorí pôsobia v území.

3. Aktivity mimoškolské

Je alarmujúce, že študenti za najdôležitejšie (až 44 %) považujú získanie informácií o tom, ako sa zamestnať v zahraničí. Apelujeme na osvetu a informovanosť študentov aj v danom prípade. Nepopierame, že je naozaj dobré, ak získajú skúsenosti a zručnosti i základný finančný kapitál mimo nášho územia. Na druhej strane je potrebné študentom poukazovať na možnosti, ktoré majú vo vlastnom území, vo vlastnom regióne, i keď sa možno jedná o finančne menej lukratívne zamestnanie. V každom prípade však v odbore, ktorý vyštudovali. Veľkú perspektívu má pred sebou oblasť cestovného ruchu, ako aj profesie v oblasti alternatívneho poľnohospodárstva, sprievodcovstvo, animácia, opatrovatelstvo (aj na Slovensku)..... Už teraz vnímame deficit odborne vzdelaných ľudí v našom území. Vzdelaní ľudia odchádzajú výlučne za zárobkom do zahraničia bez ohľadu na to, aký odbor vyštudovali. Nevyužívajú svoje znalosti a záľuby k tomu, aby sa uplatnili vo vlastnom regióne. Väčšinou nevedia ako na to. Pedagógovia stanovili ako najdôležitejší problém demografický vývoj. Aj to je cesta ako tento problém riešiť. Je potrebné vytvoriť spoločne primerané podmienky pre úspešný vývoj situácie.

V danom prípade tiež vnímame nedostatok zručností, rozvinúť, využiť a uplatniť v praxi vlastnú tvorivosť, na druhej strane nízke sebavedomie (pokiaľ ide o ponuku vlastných schopností, zručností) alebo prehnané sebavedomie (najmä v otázke finančného ohodnotenia za nimi ponúkané schopnosti...) a tiež nízke povedomie o našom území, kde by mohli realizovať svoje vlastné sny a túžby. Často sú študentom vkladané predstavy rodičov i učiteľov o tom, že tu na východe Slovenska nie je možné uplatniť sa, s čím sa študenti stotožňujú. Druhý problém je v budovaní predstavy mladých ľudí, že v zahraničí môžu zarobiť za krátky čas oveľa väčšie peniaze, i napriek tomu, že nevykonávajú prácu, ktorá je ich životným poslaním. Poslaním pedagógov je poukazovať na skutočné životné hodnoty, napriek tomu, že mamona hýbe svetom.

Študenti majú záujem o intenzívnejšie využívanie školských zariadení – klub, telocvičňa, knižnica, čo aj učitelia vnímajú ako potrebu, i keď v percentuálne nižšom vyjadrení. Je

potrebné vytvoriť priestor, i pre tých, ktoré takéto vlastné zariadenia nemajú, a to aj na báze partnerstva medzi školami. Mimoškolské aktivity sú v priestoroch škôl zrejme obmedzené na dozor zo strany pedagógov. I preto je dôležité nájsť spôsob ako študentom umožniť „vybit“ energiu zmysluplne, napr. prostredníctvom krúžkov, o ktoré majú záujem alebo aj prostredníctvom nepravidelných akcií, do ktorých sa zapoja aj pedagógovia. Je potrebné u študentov presnejšie zistiť a získať návrhy - akú majú predstavu o využití klubov, telocviční, či knižníc z ich strany.

Pomerne veľká skupina učiteľov si myslí, že je potrebné **riešiť bezpečnosť mládeže**. K riešeniu tejto témy sa prikláňa tiež pomerne silná skupina študentov. Môžeme len odporučiť na každej škole zistiť, čo presne pod bezpečnosťou jednotlivé oslovené skupiny mysleli, to jest či bezpečnosť súvisí s technickým stavom budov alebo zastaralým zariadením, alebo je bezpečnosť vnímaná ako ohrozovanie ich zdravia, či života inými ľuďmi, či sa bezpečnosť týka tém: drogy, alkohol, cigarety, sex.... a pod. Na základe toho v spolupráci s bezpečnostným technikom, prípadne inými odborníkmi (psychológmi, odborníkmi v zdravotníctve hasičmi, policajtmami...) riešiť tento problém. Ak sa jedná o pocitové ohrozenie bezpečnosti mládeže je namieste opäť osвета a informovanosť prostredníctvom spomínaných odborníkov. Namieste sú aj neformálne rozhovory žiakov a pedagógov na dané témy. Odporúčame tiež informovať prostredníctvom informačného materiálu na verejných nástenkách. A tiež odporúčame zriadiť na škole schránku, do ktorej môžu žiaci vkladať svoje postrehy, názory, obavy, riešenia aj anonymnou formou. Je potrebné poveriť učiteľa, ktorý sa týmito „odkazmi“ bude zaoberať a posúvať ich riešenie na ďalších „kompetentných“

Výrazne (i na pracovnom stretnutí pedagógov) sa do popredia dostáva otázka projektového manažmentu, tak zo strany pedagógov, ako aj zo strany študentov. Dotačné finančné prostriedky sú dôležitým príjmom pre školy, hoci tieto finančné prostriedky sú účelovo viazané. Na roky 2007 – 2013 je tu obrovská príležitosť pre všetky oprávnené subjekty získať balík finančných prostriedkov.

Navrhujeme, aby každá väčšia škola vyčlenila malý tím pracovníkov, ktorí budú ochotní podieľať sa na tvorbe tzv. projektov, ktorými sa môžu uchádzať o finančné prostriedky z fondov EÚ. Jedná sa o náročnejšie projekty nielen na ich samotné administratívne spracovanie, ale po schválení ešte náročnejšie na ich implementáciu a byrokráciu s tým spojenú. V každom prípade však cestou projektov je možné riešiť mnohé problémy, či prinášať nové smerovanie v tej-ktorej škole alternatívnym spôsobom.

Tiež odporúčame zapojiť študentov stredných škôl do možnosti pripraviť tzv. malé projekty pre získanie finančných prostriedkov z ďalších dotačných zdrojov od rôznych nadácií a donorov. Tieto projekty sú menej náročné na spracovanie a povzbudia tvorivú stránku osobnosti študentov za pomoci pedagógov. Sme presvedčení, že študenti dokážu presvedčivo naformulovať svoje predstavy do príslušných formulárov. Pokiaľ škola nenájde dostatok iniciatívnych záujemcov o túto tému, potom ostáva možnosť odborného spracovania takýchto žiadostí u organizácií, ktoré sa projektovému manažmentu venujú profesionálne. Je preto potrebné myslieť na vyčlenenie balíka finančných prostriedkov ako „vstupných nákladov“ nevyhnutných na úhradu

Pomerne výrazne zo strany pedagógov predovšetkým základných, ale aj stredných škôl zaznievala potreba **riešiť tzv. rómsku otázku**. Táto téma je pomerne ťažká a problematika dlhodobá a preto je potrebné riešiť ju na úrovni partnerstva všetkých zainteresovaných skupín

v okrese Levoča. Študenti stredných škôl túto otázku vnímajú okrajovo, ale nachádza sa v rebríčku prvých piatich problémov v nastolenej tematickej oblasti.

Nie menej je podľa pedagógov i študentov dôležité **vytvoriť poradenské alebo komunitné centrum pre študentov**, kde by študenti/žiaci mohli získavať dôležité informácie pre ich ďalšie smerovanie, prípadne sa mohli stretnúť so študentmi iných škôl a rozobrať témy, ktoré sú pre nich v danom čase aktuálne. Toto centrum odporúčame vytvoriť ako centrálné, to znamená v partnerstve všetkých škôl, nie individuálne na každej škole. Pokiaľ by však škola chcela zriadiť takéto centrum aj vo vlastných priestoroch – skôr by to nabralo smer tzv. klubovne pre žiakov vlastnej školy. V prípade poradenského, či komunitného centra navrhujeme poveriť jeho riadením a zodpovednosťou za chod a činnosť v **ňom študentský parlament**. Týmto sa študenti naučia pracovať a aplikovať svoje požiadavky a riešenia vlastných problémov, čím sa môžu dobre pripraviť na prácu v ozajstnom živote a vo vlastných firmách pod patronátom odborníkov (aj napr. pod patronátom CPK Levoča a tiež ÚPSVaR Levoča, ktoré by zároveň posúvalo informácie, či kontakty pre študentov)

4. Šport, turistika

Napriek tomu, že športu sa v meste i obciach okresu Levoča venuje zvýšená pozornosť, študenti i pedagógovia pociťujú stále nedostatok tohto vyžitia. Treba hľadať hlbšie príčiny, prečo je tomu tak. Dovtedy je potrebné zvýšiť informovanosť prostredníctvom rôznych marketingových nástrojov o súčasných možnostiach športového vyžitia, predovšetkým priamym kontaktom so študentmi rôznych škôl. Prostredníctvom partnerstiev medzi školami a teda aj študentmi stredných i základných škôl riešiť šírenie možností aktívneho zapojenia sa do tematicky rôznych športových podujatí. Pre skĺbenie navrhujeme vytvoriť skupinu lídrov, ktorí si vezmú pod patronát ich organizáciu a pripraví plán takýchto aktivít.

Mestu Levoča a jeho okoliu citeľne **chýba relaxačno-športové zariadenie**. Keďže toto sú viac investičné požiadavky je potrebné ich riešiť na úrovni širšieho partnerstva.

5. Internátne a privátne bývanie

Je to špecifický problém, ktorý sa dotýka úzkej skupiny študentov, ktorí dochádzajú za štúdiami zo vzdialenejších miest a obcí.

Táto skupina študentov aj učiteľov škôl, sa zhodli na tom, že na **estetike a úrovni internátneho a privátneho bývania** je čo zlepšovať. Tu naozaj apelujeme na tvorivosť študentov i pedagógov ako si pri minimálnych nákladoch možno prostredie, v ktorom študenti na internátoch a privátoch žijú spríjemniť a spestriť.

Kým študenti ako druhý najväznejší problém v tejto oblasti vidia **stravovanie, predovšetkým pomer kvality stravy k výške nákladov na stravu**, učitelia stredných škôl považujú za druhý najväčší problém výšku **cien za ubytovanie**. Tieto problémy vnímame skôr individuálne a tam, kde je spokojný jeden človek, nemusí byť spokojný iný človek. V každom prípade je potrebné získať názorovú väčšinu spokojnosti/nespokojnosti na kvalitu a cenu stravy, či výšku ubytovania, jednoduchým prieskumom, ktorí môžu urobiť aj študenti

jednotlivých škôl. Následne tak vedenie školy môže urobiť nápravné opatrenia, najmä pokiaľ ide o kvalitu jedál, ktoré sa v školských jedálňach pripravujú.

6. Ekológia

Čistota v okolí školy leží na srdci rovnako študentom, ako aj učiteľom. Ako jedno z možných riešení tejto problematiky vidia študenti čiastočne v možnosti intenzívnejšie **sa zapojiť do separovaného zberu odpadu**. Problém životného prostredia sa týka nás všetkých a tu vidíme veľký priestor na informovanosť a osvetu, ale i na drobné praktické príklady ako pristupovať k svojmu okoliu. Školy určite využívajú možnosť zapojiť žiakov do úpravy čistoty svojho okolia najmä na jeseň (hrabanie lístia a zber odpadu v okolí školy). Možno by stálo za úvahu zaviesť symbolicky jeden deň (konkrétny dátum), kedy by všetky školy spoločne vyšli do okolia svojich škôl a venovali sa napr. tzv. jarnému upratovaniu. Možno by stálo za úvahu zaviesť tiež súťaž pre stredné školy okresu Levoča o najčistejšie okolie, kde by komisia z radov študentov hodnotila priebežne čistotu okolia týchto škôl s oficiálnym vyhlásením výsledkov.... Verím, že mnoho nápadov prinesú i samotní študenti. Základným školám navrhujeme, aby sa zaoberali tematikou životného prostredia aj pomocou vyseparovaného odpadu, kedy by navodili témy na výtvarnej výchove a vytvorili spoločné dielo všetkých žiakov tejto školy (alebo aspoň jednotlivých tried) práve z tohto odpadu.... Navrhujeme tiež súťažne na úrovni základných škôl okresu Levoča..., aby sme už malých žiakov učili partnerskej spolupráci pri tvorbe nejakého diela.

Ďalší problém, ktorý je potrebné riešiť, vidia učителиa aj študenti, **problematiku fajčenia**. Riešenie tohto problému, zdá sa, je dlhodobé. A podľa všetkého nie je možné tento spoločenský neduh príliš jednoducho odstrániť. Je dôležitá informovanosť, osвета, zapojenie študentov do aktívnej a tvorivej činnosti, aby nemali čas sa nudiť. Tento problém je potrebné riešiť v súčinnosti s ostatnými partnermi (najmä rodičmi)

7. Imidž obce

Študenti ako najväčší problém, ktorý je potrebné riešiť, **vidia obnovu vzhľadu mesta / obce, kým učителиa vytváranie pozitívneho obrazu o svojej škole a obnovu vzhľadu školy – jej interiéru a exteriéru**.

Imidž obce, školy a akéhokoľvek subjekty vytvárajú predovšetkým ľudia, ktorí pôsobia v tomto prostredí. Je dôležité vysielat' pozitívne signály nielen o vlastnom subjekte, ale aj o obci/meste, v ktorom je daný subjekt zriadený. Interiér a exteriér budov je možné spoločným úsilím zmeniť, skrášliť. Dôležitejšie je však pestovať dobré vzťahy nielen na úrovni kolegov, ale aj na úrovni nadriadených a podriadených a tiež na úrovni študentov a pedagógov. Naše skúsenosti hovoria o tom, že pozitívny obraz je možné vysielat' najrýchlejšie dobrými príkladmi, ako sa vecí dajú riešiť.

Jedným z možností ako riešiť imidž obce, v ktorej subjekty pôsobia je tiež **vyhľadávať a prezentovať talenty a zručných študentov škôl, zriadiť informačnú kanceláriu pre študentov**.

Študenti i pedagógovia vnímajú ako dôležité zapojiť sa do spolupráce s okolitými školami (tu je možné pomáhať si dobrými príkladmi, výmenou informácií a skúseností) **a šíriť informácie o škole doma i v zahraničí**.

8. Marketing, komunikácia, výstavy

Približne polovica opýtaných študentov, rovnako ako polovica opýtaných učiteľov by na školách **uvítala jazykové a počítačové kurzy**. V dnešnej dobe sa tieto dve zručnosti považujú za základnú gramotnosť každého človeka. Tu vidíme aj prepojenosť na prácu v zahraničí. Skúsenosti s našimi partnermi, ktorí zabezpečujú a sprostredkujú pre záujemcov prácu v zahraničí, nám hovoria, že čím lepšie ovláda záujemca o prácu cudzí jazyk a má i ďalšie dôležité zručnosti (napr. ovláda dokonale počítač, vie riadiť auto, ... a pod), tým skôr si nájde prácu, ktorá prislúcha jeho vzdelaniu a odboru, ktorý vyštudoval....

Tu je zrejme namieste pozrieť sa na tento problém z iného uhlu pohľadu. Prečo študenti ani učitelia považujú tieto zručnosti za problém. Je problémom kvalita výučby, kvalifikovanosť učiteľov, nízky počet hodín pre výučbu týchto predmetov, nesprávny spôsob (klasický) výučby (musíme sa držať osnov?), nedostatok vhodných učebných pomôcok .... či iné dôvody vedú k poznaniu, že jazyková a počítačová pripravenosť nepostačuje ako príprava pre prax...???

Študentom chýbajú neformálne stretnutia s pedagógmi a aj učitelia v percentuálnom vyjadrení volajú po takýchto stretnutiach. Akékoľvek partnerstvo je založené na dobrých vzťahoch a dôvere. Aj keď vzťah študent – pedagóg nie je a asi dlho nemôže byť partnerský v tej rovine ako ho chápeme pri obchodných, či súkromných vzťahoch, je možné sa priblížiť partnerstvu aspoň v niektorých rovinách (tie sme priebežne načrtli pri jednotlivých témach) pri rešpektovaní sa oboch strán (sú zadané povinnosti, zodpovednosť, práva i spôsob odmeny). Študenti potrebujú poznať, že učiteľ je tiež len človek, ktorý sa môže myliť, že je človek, ktorý si dokáže priznať chyby a ktorý dokáže načúvať problémom študentov a pomáha ich riešiť. Študent potrebuje poznať, že učiteľ nie je len hierarchicky prísny, ale tiež chápaný. Učitelia tak môžu pri neformálnych stretnutiach so študentmi spoznať ich hlbšie povahové črty, objaviť talent, podchytiť schopnosti, ktoré sa na klasických hodinách javia ako rušivé momenty (napr. kreslenie si v zošite, namiesto písania poznámok a pod.)

Študenti i pedagógovia sa priklonili tiež k možnosti prezentovať nápady a šikovnosť študentov prostredníctvom **vystavených prác študentov** (my navrhujeme v spolupráci všetkých škôl). Pre časť študentov i pedagógov je zaujímavé aj **vydávanie vlastného časopisu**. Opäť navrhujeme 1 časopis pre všetky školy, kde sa študenti naučia pracovať v tímoch nielen vo vlastnej škole pri získavaní materiálu pre časopis, ale aj v tíme vytvorenom zo zástupcov všetkých zainteresovaných škôl. Tu sa môže prejavovať schopnosť žiakov, študentov zbierať zaujímavé námety, spracovať ich do pútavej čitateľnej podoby, graficky sa môžu vyžiť študenti, ktorí majú radi prácu na počítači... a pod. Jediný problém vidíme vo financiách. Ale ten je možné riešiť predajom tohto časopisu nielen študentom za prevádzkové náklady (teda bez zisku), ale aj verejnosti.... za vyšší poplatok. Vyfinancovať tak bude potrebné možno prvých pár čísiel.... K tomu je možné hľadať prípadných donorov....

9. Študentský parlament

Približne polovica študentov a väčšina učiteľov by uvítala výmenné pobyty na iných školách. Bezpečnosť na školách ako problém vnímajú študenti i pedagógovia, rovnako študenti i učitelia majú záujem na školách zaviesť Protidrogový program.

Pri týchto témach je možné zapojiť sa do programov rôznych nadácií, inštitúcií z tzv. tretieho sektora, čiže neziskového sektora.

Sme radi, že pomerne mnoho učiteľov a tiež časť aktívnych študentov si myslí, že by bolo potrebné uviesť do života pôsobenie študentského parlamentu a zintenzívniť jeho spoluprácu so školou, širokou verejnosťou, podnikateľmi i samosprávou.

Ak chceme riešiť problém, musíme do riešenia tohto problému zapojiť všetkých, ktorých sa to týka. Najmä tých, ktorí podľa nás daný problém spôsobujú. Preto, ak hovoríme, že študent je z roka na rok horší, ak hovoríme, že žiaci sa nevedia správať, že nevedia, čo je zodpovednosť, neplnia si povinnosti – potom im dovoľme vytvoriť si priestor, v ktorom budú formulovať svoje požiadavky, nároky ale zároveň budú musieť navrhnúť vlastné riešenia na ich naplnenie. Dovoľme im zahrať sa na dospelých aspoň v niektorých témach, kde si nevieme dať rady ani my dospelí. Dovoľme im učiť sa jednať s inými partnermi. Len tak môžu pochopiť nás. Jedine tak sa môžu vypuklé problémy zmierniť.. Je potrebné pochopiť, že ak chceme, aby sa zmenil svet (okolie, región), potom musí každý začať od seba. Každý človek je v prístupe LEADER dôležitý.

10. Témy prednášok s odborníkmi sú spracované vo vyhodnotení dotazníkov

Kým učiteľov najviac zaujímali témy ako produkty bánk, činnosť neziskových organizácií a ako sa zamestnať, študenti prejavili najväčší záujem o prednášky z oblasti ako sa zamestnať, cestovných ruch a ako začať podnikáť.

Učítelia okrem ponúknutých tém navrhli aj témy ako – právna problematika, ochrana práv spotrebiteľa, kultúrna činnosť, uplatnenie zdravotne postihnutej mládeže v spoločnosti, pomoc občanom so zdravotným postihnutím, projektový manažment a psychológ – komunikácia, vzťahy, sexuálna výchova, poruchy osobnosti, asertívne správanie, ako sa učiť, brainstorming, správna výživa a stravovanie, ochrana vlastného zdravia, civilizačné choroby, protidrogové prevencie, Európska únia, Etika.

Študenti okrem ponúkaných tém prejavili záujem o ďalšie informácie z oblasti kariérneho rastu, životného prostredia, nezamestnanosti a štúdia na vysokých školách.

Z toho vyplýva, že študenti stredných škôl sa skutočne zaujímajú o možnosti zamestnať sa a chcú riešiť aktívne svoju vlastnú situáciu. Nápomocné inštitúcie v tomto smere sú práve organizácie, ktoré sa danou problematikou zaoberajú a prizvatie odborníkov na tematicke semináre, či už v priebehu vyučovania na hodinách etickej, občianskej náuky, či na triednické hodiny alebo realizácia tematických sedení tesne po vyučovaní.

11. Čo je podľa Vás potrebné v území v oblasti školstva prednostne riešiť?

K tejto otázke sa vyjadrovali len učitelia. Kým učitelia základných škôl si myslia, že prednostne je potrebné riešiť personálne vybavenie škôl a medziľudské vzťahy, vzťah učiteľ – žiak a až potom technické vybavenie učební a technický stav budov, učitelia stredných škôl, ako najdôležitejší problém, ktorý je potrebné prednostne riešiť je zmysluplné trávenie voľného času študentov, technické vybavenie učební a personálne vybavenie škôl a medziľudské vzťahy. Vo výsledkoch dotazníkov sú tieto témy zoradené podľa váhy, ktorú ste im prideliť od najvážnejšieho problému (1) po najmenej vážny problém (14)

12.Sú podľa Vás jednotlivé výhrady študentov oprávnené?

Podľa učiteľov sú výhrady študentov stredných škôl – Nemám možnosť vidieť platnosť teórie v praxi, Mám množstvo rôznych otázok, a nemá mi kto odpovedať, Necítim sa v škole bezpečne, Platím značnú sumu za stravu v školskej jedálni a nenajem sa, Nemám kde bývať, denne dochádzam do sídla školy, Nemám možnosť vyjadriť sa k aktivitám školy a k situácii na škole, Chcem začať podnikáť a neviem, ako na to, Mám málo informácií o štúdiu na vysokých školách - **neoprávnené.**

Učitelia stredných škôl dali študentom za pravdu v tom, že Chýba študentská internetová kaviareň/čajovňa/čítareň, Na škole sa uskutočňuje málo kultúrnych a spoločenských podujatí, Knižnice, klubovne a mimoškolské kluby fungujú zle, Študenti sa nemajú kde stretávať po vyučovaní, s výnimkou krčiem, Chýbajú neformálne stretnutia študentov a učiteľov, Chýbajú exkurzie, náučné a tematické výlety, Chýbajú študovne a prístup k uzamykateľným skrinkám.

Učitelia stredných škôl sa nevedeli potvrdiť, ani vyvrátiť výhrady študentov – Mám problémy s dopravou do školy, Úroveň bývania v študentských domovoch je nízka a platím veľa.

Z dotazníkov pre riadiacich pracovníkov škôl levočského okresu vyberáme:

Finančné prostriedky z malých grantových zdrojov získalo 50 % škôl. Ani jedna škola, ktorá sa zapojila do dotazníkového prieskumu nezískala finančné prostriedky zo štrukturálneho fondu ESF, ktorý je prevažne určený na vzdelávacie aktivity a z ktorých školy mohli získať dodatočné zdroje na ich vlastné aktivity.

Záťaž na spracovanie akýchkoľvek projektov je na riaditeľoch škôl, prípadne (menej často) je spracovaním projektu poverený pracovník školy. Tu chceme upozorniť na to, že spracovanie žiadostí o finančné zdroje zo štrukturálnych fondov je administratívno-byrokraticky náročný proces (nielen pri realizácii, ale aj samotnej implementácii), preto je potrebné, aby do tohto procesu bolo zainteresovaných, čo najviac ľudí a bol vytvorený tzv. projektový tím.

Školy si v rozpočte nevyčlenili finančné prostriedky na prípravu a realizáciu projektov z fondov EÚ. Podľa nás je potrebné nájsť rezervné zdroje na prípravu, či realizáciu už schválených projektov, aby pri prvých výzvach v novom programovacom období mohli školy využiť príležitosť žiadať o tieto dodatočné zdroje príjmov.

Pokiaľ ide o skutočné výhrady študentov stredných škôl na rôzne témy, riaditeľstvá prevažne stredných škôl sa s týmito tvrdeniami nestotožňujú. Len v štyroch prípadoch bola jedna štvrtina naklonená uveriť potrebám, či požiadavkám študentov. V porovnaní

s vedením školy, boli pedagógovia vo väčšej miere naklonení uveriť/priznať potreby študentov. V danom prípade nám nejde o hľadanie toho, na ktorej strane pravda stojí. Museli by sme naozaj uskutočniť množstvo rozhovorov a dodatočných prieskumov.

Chceme len poukázať na dôležitosť prístupu a fakt, že čím bližší je vzťah človeka k človeku, tým skôr sa vieme stotožniť s názormi iných. Pri práci s ľuďmi a riešení akýchkoľvek problémov zohráva dôležitú úlohu empatia. Je možné, že aj pri neformálnych stretnutiach pedagógov so svojimi žiakmi sa dajú vydiskutovať závery k jednotlivým výhradám, či už na strane učiteľov, vedenia školy alebo žiakov a urobiť tak kroky k väčšej spokojnosti všetkých zainteresovaných strán.

Vypracovala. Ing. Andrea Hradiská

Na základe dotazníkového prieskumu robeného medzi študentmi stredných škôl a učiteľmi, ako i riadiacimi pracovníkmi základných a stredných škôl.